

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Albert Leth .

TIL MINDE

OM

ALBERT LETH.

KJØBENHAVN.

V. THANING & APPELS FORLAG.

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

1884.

	Side
G. L. Wad, Albert Leth	5
V. Munck, I Herlufsholms Kirke	22
A. Reinau, Ved Graven	30

Albert Leth.

Da Forlæggerne af Talerne ved afdøde Overlærer Leths Begravelse have ønsket disse ledsagede med en kortfattet Biographi af den Afdøde og i den Anledning henvendte sig til mig, har jeg ikke villet undslaa mig for at imødekomme Begjæringen, skjønt jeg kunde ønske, at en Herlovianer, der havde bedre Tid og mere havde Pennen i sin Magt, vilde gjøre sig det til Opgave at skildre Leths utrættelig arbejdsomme Liv og velsignelsesrige Virksomhed. Efterfølgende Linier blive derfor kun et Blad i den Mindekrands, som Leth fortjener.

Albert Emil Leth fødtes den 23. November 1822 i Kongens Lyngby, hvor hans Fader *Christian Leth* (der var født paa Gaarden Klarskov i Marslev Sogn i Fyen, hvilken endnu er i

Slægtens Eje) var Districtslæge; hans Moder var *Josephine Petrine Jansen*, der døde i Næstved omtrent 1870. Da Leth var tre Aar gammel, forflyttedes hans Fader til Næstved som Landphysicus og levede her indtil sin Død i 1837. Albert Leth blev sat i Metropolitanskolen i Kjøbenhavn, fra hvilken han i Aaret 1840 tog Examen artium; det følgende Aar absolverede han 2den Examen og blev den 16. Januar 1846 theologisk Candidat med 2den Character. Af de paafølgende halvandet Aar tilbragte han en Tid som Huslærer hos en Familie paa Holsteinborg, indtil han ved et Besøg i Næstved i Sommeren 1847 fik det Raad at søge en ledig Adjunctplads paa Herlufsholm; halvt modstræbende gik han ind paa Forslaget og skrev en Ansøgning uden nogen Forventning om, at han virkelig skulde faa Pladsen.

Kort efter indfandt han sig for at hilse paa Stiftelsens Forstander, Gehejmeraad Stemann, og man tænke sig hans Forbauselse, da denne, saasnart han fik at vide, hvem den Fremmede var, hurtig udbød: De er ansat.

Leth maatte altsaa til Herlufsholm

efter Sommerferien 1847; den 1ste September tiltraadte han. Og paa Herlufsholm blev han i over en Menneskealder; i 34 Aar varede hans Virksomhed her. Nytaarsdag 1855 udnævntes han til Inspecteur og den 1. Juli 1858 fik han Titel af Overlærer. Skjønt Leth saaledes næsten mod sin Villie blev knyttet til Herlufsholm, varede det ikke længe, før han med hele sin Villies Kraft bandt sig til Stiftelsen, hvor han fandt Opgaver, som netop laa for hans ejendommelige Evner. Det var ikke nogen ualmindelig Begavelse til Studeringer, som characteriserede ham, skjønt han med Interesse fulgte ogsaa Bevægelser paa Videnskabernes Omraade, Historien interesserede ham levende, og gode historiske Værker var hans kjæreste Læsning; det, der hos Leth var det ejendommelige, var hans sjeldne Begavelse som Pædagog. Han var født Børneven, og hvor kan man vel finde rigere Lejlighed til at vise dette end paa en Opdragelsesanstalt som Herlufsholm? og som Inspecteur blev det ham, hvem Skolens Disciple særlig vare henviste til at søge i mangfoldige Anliggender. Gjennemgri-

bende Forandringer fik han iværksat som saadan, idet han gjorde alt for at skaffe Drengene hyggeligere Omgivelser og gjøre dem Opholdet paa Skolen saa hjemligt som muligt; Værelserne, hvor Disciplene opholdt sig, bleve indrettede mere efter Nutidens Fordringer, end før var Tilfældet, og ingen paaskjønnede mere end Leth, hvad Disciplene selv gjorde for at give Værelserne og sig selv et ordentligt og net Udseende; regelmæssig inspicerede han hos de mindre Disciple, og fandt han nogen Uorden, kunde man være vis paa en alvorlig Irettesættelse.

Man maa ikke tro, det var noget roligt Liv, Leth førte som Inspecteur; som Udlægger for største Delen af Disciplene maatte han altid være til Rede, naar nogen ønskede et eller andet; altid stod hans Dør aaben, altid var han overløbet af Drengene; men aldrig blev han utaalmodig. Naar en Dreng kom til Herlufsholm og følte sig ene blandt de mange fremmede Ansigter, saa var Leth den, han snart lærte at kjende som en faderlig Ven, hvem han kunde henvende sig til med, hvad der laa paa Hjerte.

Naar man kom ind i hans store Stue over Hovedindgangen i Skolebygningen, følte man sig hjemme; hans kjærlige brune Øje saa paa Drengene saa mildt, at man strax fik Tillid til ham. Leth gav sig af med hver eneste Dreng, og derved lærte han med sin sjeldne Forstaaelse af Barnehjertet hver enkelt Discipel at kjende. Spurgte man ham til Raads om noget, havde man den for Barnet saa beroligende Følelse, at han fuldtud var med og interesserede sig for, hvad man vilde søge Vejledning hos ham om. Ingen gik utrøstet fra ham.

Leth var streng i at fordre Pligtens Overholdelse af Disciplene; men Strengheden fremtraadte næsten altid med en Blanding af Humor og Spøg, som gjorde det let at lyde ham; han kunde blive heftig og tale alvorlig til Rette, naar man havde gjort noget galt, — næste Dag spøgede han med den Skyldige og havde forlængst glemt Forseelsen. Kun sjeldent greb han til det Middel at anvende corporlig Straf; man skulde have gjort noget meget slemt, for at det skulde blive Følgen; det var heller ikke nødvendigt, thi Disciplene nærrede ubegrænd-

set Respect for ham. Altid forstod han at irettesætte paa en ejendommelig Maade, der gjorde, at man aldrig følte Bitterhed derved. En Gang, da en Del Disciple hver Dag mødte hos ham for at tage Tran, lagde Leth Mærke til, at de skyndte sig ud af Værelset, saasnart de havde taget den ubehagelige Mundfuld; det gik da op for ham, at de spyttede Tranen ud, naar de kom udenfor Døren. For at forhindre dette, lod Leth dem herefter altid afsynge et Vers, inden de gik. Bøger, som de smaa Drengene lode ligge i Vestibulen, fik Leth samlet, og de Skyldige maatte afhente dem personlig og bøde med at sidde paa Gulvet hos ham nogen Tid, eller de fik et Slag over Ryggen med en tynd Kjæp, alt under spøgefulde Formaninger.

De mindre Disciple flokkedes i deres Fritid, f. Ex. Søndag Aften, hos ham og saa Billeder, eller han gav dem Nødder at spille om; af øverste Klasse havde han hver Søndag Morgen Kl. 9 nogle til Kaffe hos sig, og hvor morede man sig ikke ved disse hyggelige Kaffeselskaber; Leth var uudtømmelig i at fortælle, og Kaffe og Hvedebrød var der

til Overflod; „spis Basser“, hed det stadig, naar nogen manglede Brød. Alle Haande Themaer gik han ind paa, og ingen tvivlede paa, at hvad man spurgte Leth om, fik man ogsaa god Besked om.

Som Disciplene havde ubegrændset Adgang til Leth, saaledes ogsaa Forældrene; hvor mangan en bekymret Fader eller Moder er ikke gaaet trøstet fra Leth, som til deres Glæde og Forundring kjendte deres Børns gode og slette Sider næsten saa nøje som de selv. Leth havde en mageløs Gave til at tale med Folk; han var den selvsamme overfor en Greve som overfor en Skomager, lige opmærksom, lige hjertelig og lige rede til at tale med dem. Det laa i hans noble Character, at han aldrig vejede det Ydre hos et Menneske, men kun Personligheden. Overfor Damer var han den personificerede Ridderlighed.

Som Udlægger var han ogsaa den behageligste Creditor overfor Forældre, der ofte kunde have ondt ved at udrede Penge; han opdagede med sit practiske Blik snart, paa hvilke Tider enhver bedst kunde undvære Penge, og saa bad han om dem; Præsterne f. Ex. behøvede ikke

at frygte for den Slags Anmodninger, før Tienden var betalt dem.

Som Disciplene elskede ham, saaledes var han ogsaa højagtet af Stiftelsens Haandværkere og Arbejdsfolk, med hvem han som Inspecteur havde meget at gjøre; de vidste, at de altid bleve humant behandlede af ham, og kneb det for dem, kunde de sikkert henvende sig til ham om Hjælp. En gammel Arbejdsmand havde en Gang laant nogle Penge af Leth; med Tilbagebetalingen gik det saare langsomt, indtil Manden ved en Lejlighed sagde til Leth, der mindede ham om dem: naar tror De, at De faar *de*? — Dem tror jeg aldrig, jeg faar, svarede Leth; nej, det tror jeg heller ikke, indrømmede Skyldneren, hvorpaa Leth slettede Beløbet i sin Bog.

En vigtig Side af Leths Virksomhed var hans Tilsyn med de Syge; og man kunde ingen bedre have valgt dertil. Han var utrættelig i at besøge Sygestuerne, der var det sidste Sted, han indfandt sig, inden han gik i Seng. Hans Komme hilsedes altid med Glæde af dem, der, som han sagde, laa henstrakte; han sad længe og talte med

dem og var saa omhyggelig for dem, som en Moder kunde være det. Hvad der var af stor Betydning var hans skarpe Blik for, om der var noget Alvorligt paa Færde. Jeg skylder selv dette hans hurtige Blik Livet; en Gang — i mit femtende Aar — jeg troede at være stærkt forkølet og havde faaet Lov at gaa tidlig i Seng, mødte jeg tilfældig Leth paa Vejen til Sovesalen; øjeblikkelig paabød han mig at lægge mig paa Sygestuen; han havde nemlig strax opdaget, at jeg havde et Anfald af Strubehoste, og ufortøvet sendte han Bud til Næstved efter Lægen. Crisis indtraadte netop samme Nat.

Det hændte ikke saa sjældent, at en Discipel lod sig friste af Sygestuens behagelige Otium til at melde sig upasseligt uden at fejle noget; især om Mandagen indtraadte slige pludselige Sygdomsanfald; men Leth vidste stedse hurtig at curere disse Sygdomme ved det probate Middel Oleum ricini.

En stor Rolle blandt Disciplene spillede Spørgsmaalet om Tobaksrygning; det var tilladt i øverste Classe at ryge, men mange vare alt, inden de

naaede saa højt, incarnerede Rygere, som Leth stadig var paa Jagt efter; han confiskerede alle dertil brugelige Apparater, naar han opdagede dem, og ytrede ofte selv, at Disciplene forsynede ham med Fiber. Utallige vare de Vittigheder, han fandt paa ved slige Lejligheder; det var med en Spøg paa Læben og ikke med Vredesord han udførte den Slags Forretninger; et føleligt Middel til at skræmme de rygende Dreng opfandtes, idet de i de første fire Uger efter en Opdagelse mistede Halvdelen af deres Ugepenge.

At jeg ikke har omtalt Leth som Lærer i Skolen, ligger i, at han aldrig har været min Lærer i den Forstand, saa jeg af egen Erfaring kan bedømme ham som saadan; men jeg tror, at mine Kammerater, der havde lært Physik, Mathematik og Dansk af ham, vare enige om, at han ogsaa her havde sjeldne Gaver til at gjøre sig forstaaelig for Børn og fængsle dem ved sin livlige Undervisning; for ham selv var det en Glæde at undervise.

Ingen kunde opmærksommere end Leth følge en Discipel fra hans Ankomst

til Skolen indtil hans Dimission, men heller ingen interesserede sig mere levende end han for Herlufs Sønners senere Skjæbne; naar Herlovianere kom ud igjen til Fosterhjemmet, modtog Leth dem med aabne Arme og kunde ikke blive træt af at forhøre sig om, hvorledes det gik dem og deres Samtidige. Og mangen en Herlovianer har han staaet bi med Raad og Daad i trange Tider.

Skjønt Leth fra sin Ungdom var melancholsk, mærkede Disciplene intet til hans ofte sørgmodige Sindsstemning; i Selskab med dem glemte han sine Bekymringer og var munter og venlig. Men denne Melancholi bevirkede, især i hans senere Aar, at han ofte saa Tingene med altfor mørke Skygger, hvilket kunde forlede ham til ubillige Domme; og hans undertiden opfarende Sind kunde stundom løbe af med ham, saa han kunde handle uoverlagt. Dog dette maa være og er hans Undskyldning, at han elskede Herlufsholm og de til hans Varetægt betroede Børn over alt i Verden, og kun naar han troede Stiftelsens Interesser truede, lod han sig henrive mere, end han burde.

Ved Siden af sine mange Haande Beskjæftigelser fandt Leth ogsaa Tid til literair Sysselsættelse; hans første Arbejde var „Et motiveret Forslag til en Reform af Herlufsholms Stiftelse“, trykt i Næstved 1851; senere meddelte han forskjellige Bemærkninger i Skolens Programmer for 1853, 1857 og 1867, og under Mærket Hh. skrev han 1860 et Indlæg „Om Undervisningsplanen og Afgangsexamen i de lærde Skoler“; men hans Hovedværk blev Fortsættelsen af Melchior's „Historiske Efterretninger om Herlufsholms Stiftelse“, Næstved 1865, og endelig udgav han 1875 i Forening med mig „Meddelelser om Dimitterede fra Herlufsholm 1565—1875“.

Leth var meget arbejdsom; om Morgen, før Disciplene stode op, var han paa Færde. Som yngre yndede han Bevægelse og red meget, men med Aarene blev han mere og mere utilbøjelig til at røre sig og gik kun sjældent ud at spadserere, lige saa lidt som han tog ud i Besøg. Dette stillesiddende Liv i Forbindelse med en daarlig Constitution og den uophørlige Uro gjorde ham gammel før Tiden; tilsidst bleve hans Øjne be-

tænkelig angrebne, og disse Omstændigheder bevirkede, at han søgte sin Afsked — som han flere Gange tidligere havde gjort — og denne Gang lod han sig ikke bevæge til at tage den tilbage; den 17de Maj 1881 tilstod Stiftelsens Forstander ham hans Begjæring i en Skrivelse, hvori han takkede ham oprigtig for hans lange og velsignelsesrige Virksomhed. Den 20de Juni derefter viste Kongen ham sin Anerkjendelse ved at tildele ham Ridderkorset, der af Forstanderen overrakte ham den 28de s. M., da han ved Dimissionsfesten tog Afsked med Skolen.

Fra Disciplene, fra Skolens Haandværkere, fra Forældre og fra mange andre Sider modtog han Beviser paa, hvor elsket han var og hvor savnet han vilde blive.

Den 1ste September 1872 havde Leth fejret sit 25 Aars Jubilæum, ved hvilken Lejlighed Herlovianere overrakte ham en betydelig Sum, der som et Legat til Fordel for en herloviansk Student vil bringe hans Navn til Efterverdenen ¹⁾.

¹⁾ Legatets Fundats er aftrykt i Herlufsholms Program for 1873.

Efter sin Afsked fra Herlufsholm tog Leth Bolig i Kjøbenhavn, hvor en elskværdig Dame skabte ham et hyggeligt Hjem; men det første Aar var meget sørgeligt for ham, da hans ene Øje næsten blev blindt; mange Herlovianere skiftedes til at læse for ham, og da Øjet blev bedre, saa han ofte hos sig en Kreds af Venner, der tilbragte manganen hyggelig og munter Aften hos ham.

Men Livet i Kjøbenhavn tiltalte ham i Længden ikke, og i Foraaret 1883 flyttede han op til en Villa ved Hobro, Albion House, som han havde tilkjøbt sig; her havde han nogle Drengene i Huset — Børn kunde han ikke undvære — men skilt fra Herlufsholm fandt han heller ikke Ro her. Hans Øjenlæge raadete ham tilmed til at bosætte sig i Lyngby for under hans jævnlige Tilsyn at gjenvinde sine Øjnes fuldkomne Brug; i Slutningen af Maj Maaned dette Aar var han i Kjøbenhavn for at afgjøre dette; en Maaned Tid efter ramtes han i sit Hjem i Hobro af et apoplectisk Slag, der efter faa Timers Forløb den 20de Juni om Aftenen gjorde Ende paa hans virksomme Liv.

Den 28de Juni, netop tre Aars Dagen efter, at vi havde overværet hans Afskedsfest paa Herlufsholm, jordedes han under stor Deltagelse paa Herlufsholms Kirkegaard, efter sit eget Ønske ved Siden af Hans Bøchman Melchior.

Melchior og Leth, disse to Mænds Navne ville forblive uadskillelige, saa længe Herlufsholm og Herlovianeraand existere; de virkede begge i en Menneskealder for Stiftelsens Vel, og begge vare de, skjønt barnløse, mangfoldige i Faders Sted.

For tyve Aar siden blev Leths Portrait af erkjendtlige Disciple bekostet malet af Professor Olrik, hos hvem det efter Leths Ønske henstod, indtil det efter hans Afskedigelse blev ophængt i Disciplenes Læsesal.

G. L. Wad.

I Herlufsholms Kirke, 28de Juni 1884.

Det er idag netop Treaarsdagen, siden Albert Leth efter 34 Aars Tjeneste paa Herlufsholm tog Afsked med os ved Skolens Bord. Mange af os ville huske denne 28de Juni 1881, mindes, hvorledes han med Taarer i Øjnene og med Ord, der kom fra Hjertet og gik til Hjertet, sagde Farvel til Gamle og Unge, til de Steder, han havde elsket saa højt, til den Gjerning, som han havde givet hele sin Manddomskraft og hver Evne, han ejede. Nogle af os ville ogsaa huske, saa de aldrig kunne glemme det igjen, hvorledes hans sidste Gjerning herude var at være med til Lovsangen et Par Aftener senere og der at sige til Disciplene, som han saa nødig skiltes fra: Lad os leve saaledes, at vi engang kunne

mødes hos Vorherre. Saa drog han herfra, og vi, som kjendte ham, tog ikke fejl, naar det anede os, at levende saa vi ham aldrig mere herude.

Idag, 3 Aar efter, staar han atter og for sidste Gang iblandt os, saa taus og stille, og dog saa saare veltalende. Hvor Budskabet om hans Død i disse Dage er naaet hen, og til mange Steder i Verden har det havt Ærinde, der har det bevæget mange Hjerter; det skulde være mærkeligt, om ikke hver eneste af hans gamle Drengene var bleven et Øjeblik stille ved at høre det, om ikke Hundreder og atter Hundreder af dem følte, hvorledes Minderne fra de gamle Dage bleve lyslevende derved, hvorledes disse Minder nødte dem til at sende en Velsignelse efter den Hensovede for alt, hvad han havde været for dem, for mangt et godt Ord, sagt af ham i en aldrig glemt Time. Stærkt og inderligt føler jeg, som ikke selv har været hans Discipel, men som hørte hans Navn nævnet med ærbødige Kjærlighed fra min Ungdom af, som i min Manddom under sex Aars Samliv lærte at skatte ham højt, — stærkt og inderligt føler jeg i

denne Stund, hvilken stor Sum af sønlig Taknemmelighed, af alvorlig og ærlig og velfortjent Hengivenhed min Røst nu skal give Vidnesbyrd.

Albert Leth var en betydelig Mand, rigt udrustet med gode Aandens Gaver, som sjældent findes forenede. Han ejede den skarpe, klare Dømmekraft, den stærke, energiske Villie, fremfor alt det varme, kjærlige Hjerte. Han forstod selv at arbejde og at lære andre at arbejde. Mange Gange saa det vel ud, som var det lutter Smaating, han gav sig af med under det daglige Overløb, som han levede under og blev opslidt af. Men hvor andre for længe siden vare blevne matte og trætte, der forstod han forunderligt at bevare sit friske Lune og sit spillende Vid. Og gjennem alle Bagatellernes Hærskarer gik der bestandig som den røde Traad, som hans Livs uforanderlige Kompas, dette ene: Kjærlighed til Herlufsholm og til den Ungdom, som altid skiftende færdes herude, for dem arbejdede han og for dem offrede han sig selv, denne gamle Stiftelses Ære var hans Ære, dens Disciples Velfærd var hans Velfærd og det,

han tidlig og silde tænkte paa; den Ros skal ingen tage fra ham i hans Kiste, at blandt alle dem, som i Aarhundreder have tjent herude, staaer Albert Leth blandt de forreste, hvad oprigtig Kjærlighed og alvorlig Selvhengivelse angaaer.

Ja, han elskede Herlufsholm, thi han ejede i høj Grad den ægte menneskelige Følelse, som hedder Pietet, og staaer denne Følelse end ikke i høj Kurs i disse fremstormende Tider, den vil dog altid beholde sin Sandhed og Skjønhed. For ham var det, som Herluf Trolle og Birgitte Gjøre have grundlagt her, et helligt Arvegods, der skulde forvaltes i Stifternes Aand med Ansvar for, at deres Villie skete Fyldest, saa deres ædle Hensigter vel kunde læmpes efter Tidernes skiftende Kaar, men aldrig maatte tabes af Sigte. Ærlig, uegenyttig har Albert Leth arbejdet en hel Menneskealder som en tro Svend i Herluf Trolles Gaard, som den, der tænkte paa, at engang skulde han møde denne Skoles Stiftere og svare til, hvorledes han havde røgtet sin Gjerning i deres kjære Plantning. Det er saa godt at vide, at har

han nu mødt dem, saa har han ikke behøvet at slaa Øjnene ned.

Men fremfor alt har han elsket Børnene, de Unge, som i hans Tid betroedes Herlufsholm. Hvem kan tælle alle de Fædre og Mødre, som, naar de med bange Sind sendte deres Sønner herud, fandt en sikker Trøst i at sige: Albert Leth er der, og vil tage sig af dem. Og hvem kan tælle alle de Gamle og Unge, som bevidne: Da vi voxede op herude, var han vor bedste Støtte, da lagde han meget godt ned i os, som vi siden aldrig glemte. Han havde i sjælden Grad Nøglen til de Unges Hjerter, kunde faa dem til at lukke sig op, kunde gaa ind i deres Tanker og mangan Gang lede dem paa Sandheds Veje. Det var ikke blot Kundskab, han gav, skjønt ogsaa den forstod han at meddele; han gav det, som er bedre end den kolde Kundskab, gav sit eget varme Hjertes ægte Guld, der kunde omsættes hos de Unge i Sandhedskjærlighed, Trofasthed og mandig, ærlig og brav Stræben. Der er hans Livs bedste Arbejde, der har kostet mere Anstrængelse, mere Selvopoffrelse og flere vaagne Nætter, end

nogen strax tænker. Han var ikke blot som en Fader, men mange Gange ogsaa et Stykke af en Moder; her gav Gud ham en sjelden Gave, og hans Ære var at bruge den ærligt og flittigt. Iblandt det skjønneste, jeg har set af ham, var dette, naar en gammel Discipel efter Aars Forløb besøgte ham; da kunde ingen Moder tage kjærligere mod sit hjemvendende Barn, end han gjorde det, da straaledede hans Øine, da glemte han alt, ogsaa sine Ærgrelser, ogsaa sine legemlige Svagheder, for blot at se paa den, som hans Hjerte havde gjemt trofast under Fraværelsen, thi hvem glemte han af sine gamle Dreng, hele Livsveien igjennem vilde han gjerne følge dem, saavidt han mægtede det.

En god og velsignet Gjerning har han gjort iblandt os. Lovet være Gud, som gav Herlufsholm ham, lovet være Gud, som gjorde ham saa trofast og kjærlig gjennem de mange Aar. Flere Velsignelser, end der er Blomster paa din Kiste, skulle følge dig, vor kjære Lærer, Opdrager, Ven, naar nu dit Støv bæres ad dets sidste Vei, den du daglig saa ud over fra dine gamle Vinduer,

den du tidt tænkte, at du engang skulde føres ad.

Og skal der da slet ikke siges et Ord om hans Svagheder og Skrøbeligheder, dem han visselig ogsaa havde som alt, hvad der lever hernede? Jo, et Ord af ham selv, sagt til den, som nu taler, denne hans ærlige hjertegrebne Bekjendelse i en alvorlig Stund: Jeg er en stor Synder, som trænger bitterligt til Guds Naade. Og saa et andet Ord af ham selv, gjentaget mange Gange i vore Samtaler: Hvad jeg mangler er den ægte christelige Sorgløshed, som tør overlade alt til Vorherres Styrelse, naar den blot selv har gjort sin Pligt efter bedste Evne. Den har jeg ikke; jeg bekymrer mig over meget, som det var bedre at lægge i Guds Haand. — Ja, var han mangan Gang streng i sin Dom, pirrelig og mistænksom, saa det saa ud som Egenkjerlighed og Hovmod, ved hans Baare skal der siges to Ting, først hvad jeg kan bevidne: Han stred derimod, om han end ikke seirede derover; dernæst hvad i Grunden alle kunne bevidne: Der var ikke blot Egenkjerlighed deri, det kom ogsaa fra hans dybe, stærke Kjerlighed

til Herlufsholm. Visselig trænger han ligesom vi alle til Barmhertighed — hvor er den, som ikke har den behov, naar han vejes med Menneskenes ujusterede Lodder, endsige paa Guds uforfalskelige Vægt? —, men atter og atter skal der dog siges: Han elskede meget, ogsaa de Fattige og Fortrykte, som ikke hørte til hans nærmeste Kreds, hvor ofte har jeg ikke gaaet hans Ærinde til saadanne her i Sognet.

Vor Herre og Frelser sagde engang i sit Kjøds Dage til eller om en Kvinde: Mange Synder ere hende forladne, thi hun elskede meget, men hvem lidet forlades, elsker lidet. Det Ord skal nok som alle hans Ord staa fast til evig Tid, og i det er der mere Sandhed end i alle menneskelige Domme. I Kraft af dette Ord befale vi nu din Sjæl til Guds Barmhertighed, velsignende dig for alt, hvad godt du gav os, hvad elskeligt du viste os, haabende paa, at du nu ved Guds Naade i Jesus Christus kjender den ægte christelige Sorgløshed der, hvor der er Sabbathshvile efter Livets Møie og Arbeide. Amen!

V. Munck.

Ved Graven.

Ja her skulde Graven aabnes, der skal gjemme vor gamle Lærer og Vens Støv, her tæt op til en anden Grav, der gjemmer en Mand, med hvem han havde saa meget tilfælles, Hans Bøchman Melchior. Det samme Hjerte slog i dem for disse Steder, for Herlufsholms Skole, for den Ungdom, der her vaxlende færdes. Børnevenner vare de begge. Og derfor er det ogsaa, at skjønt deres Gang gjen- nem Livet var den Enliges, der ikke efterlader Slægt, saa staar dog nu, som for de mange Aar siden, en stor Sønne- skare her med Vemod i Sindet, medens Tanken dvæler ved de Tider, da vi vare Disciple. Og naar nu jeg, som en af vor gamle Lærers første Disciple, herfra vil udtale et sidste Taknemmelighedens Far- vel, før Jorden dækker hans Støv, da har jeg kun dette ene Ønske, at hans Minde

maa bo ikke blot hos os, der kjende ham — det vil det — men ogsaa paa disse Steder, hos de Unge, der ikke kjendte ham, de, der her ere tilstede, og de, som skulle komme, saaledes som jeg saa klart mindes, at gamle Melchiors boede blandt os i min Tid, hvor dette Navn, skjönt alt da Aar vare svundne, bestandig nævnedes med kjærlig Ærbødighed, hvor saa godt som ingen Højtid samlede os, uden at det jo førtes frem. Det maatte ikke glemmes. Saa lad da ikke heller Albert Leths Navn blive glemt. Lad det bevares i kjærlig Erindring, lad mig anvende paa hans Minde, hvad der er sagt om et Forhold af langt højere Betydning — det tør jeg dog vel —: „Lad os elske ham, han elskede os først.“

Dog som hans Hjertelag, om end særligt knyttet til disse Steder og Ungdommen her, ogsaa, som hans sidste Villie viser det, omfattede hans kjødelige Slægt, saa bringer jeg ikke blot fra os, men ogsaa fra denne, af hvilken nogle her i Dag ere nærværende, et Taknemmelighedens og Kjærlighedens Farvel for de henrundne Aar, der bleve flere, end maaske de, som og han selv havde

ventet. Saa bringer jeg det og fra dem, der have arbejdet sammen med ham, ja fra alle, der have staaet ham nær, og om hvilke jeg ved, at mange ikke ere her, skjønt de kunde have ønsket det. Og ikke blot skal det være Afskedens vemodige Farvel, der kun skuer tilbage over det, der var og ikke mere er, men Haabets Farvel. Ja maa Du nu fare vel med den Fred, Du længtes efter og kæmpede for, men ikke fuldt naaede her-neden. Kom Du Herre, under hvis Naades og Barmhertigheds Vinger vi alle maa søge Skjul, ham i Hu til det gode, som han her kom os i Hu til det gode. Amen!

A. Reinau.

